

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

UTSIKT ÖFVER NORDRE ÄLF. — FOTO BACKLUND, GÖTEBORG.

13DE ÅRG.

DEN 26 NOVEMBER 1911.

N^Ö 9.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Sjöversparre.

Ole Hjortzberg

OLLE HJORTZBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA

När Olle Hjortzberg den 3 november 1911 utnämndes till professor i teckning vid Kungl. Akademien för de Fria Konsterna, hälsades detta med allmän tillfredsställelse. Hvem — mer än Carl Larsson och Julius Kronberg — skulle kunna upptaga täflan med honom om att vara vår främste tecknare i detta ords egentligaste mening, en linjens behärskare, den aldrig oförskräckte då det gäller att dra' en omskrivande kontur eller ett schvungfullt ornament? Det är denna handens säkerhet och denna "konstens ärlighet", såsom den franske målaren Ingres kallar teckningen, hvilken han nu har det otacksamma värfvet att meddela de unga konstadepterna af en tid, som lägger ner mera möda på färgens än på linjens studium.

En blick på Hjortzbergs alstring liksom på hans 40-åriga lefnadslopp visar, att hans konst har djupa rötter i det förgångna. En del är arf. Fadern, öfveringeniören vid Stockholms gasverk, Arvid Hjortzberg, var en god akvarellmålare, som utbildad sin talang hos gamle prof. P. D. Holm. En annan del har sugit rik näring ur gångna konstepokers alstring, men omsatt det mottagna, så att det bildat en summa af kultiverad kunnighet och modärnt personlig hållning. I H. S. D:s spalter kan naturligtvis endast lämnas de allra gröfsta dragen af denna amalgameringsprocess.

Olle Hjortzberg föddes i Stockholm den 14 nov. 1872, tillbragte de första lefnadsåren som andra pojkar — på skolbänken, som han lämnade i 7:1 med goda betyg, men ännu mera iylld af lust att byta ut läxbok och temahäfte mot penna och färgpyts. Han kastade sig nu genast in i praktiken och lade under den bästa ledning — Agi Lindegrens — grunderna till den art af måleri, där han skurit några af sina vackraste lagrar, nämligen kalkmålningen. Härunder kom han också till Uppsala, där han schablonerade ornament i domkyrkan och tog lektioner i tekniska skolan. Det senare var för att fylla portföljen med de planscher, som voro nödvändiga för inträde i Konstakademien. Som ett kuriosum och som ett bevis för tidens snabbhet och naturkänslans tillväxt kan nämnas att bland dessa då ännu skulle ingå en laverad landskapsskiss, utförd efter — plansch! Denna liksom de öfriga profven tyckas ha varit tillfredsställande, ty Hjortzberg fick 1892 inträde i Konsthögskolan, som han lämnade med Kungl. medaljen på fickan 1896.

Sysslandet med kalkmaleriet hade utom det rent tekniska hafit en inrengripande betydelse för hela hans framtida utveckling. Det hade

gifvit honom känslan för och förtrogenheten med den säkra teckningen, och det hade fört in hans smak och tankar på det, som sedan blifvit hans käraste verksamhetsfält, det religiösa måleriet. Endast på korta mellantider har hans fantasi sysselsatt sig med de profana ämnena och äfven då — såsom när han tecknat vignetterna till Fredmans epistlar — har han förlänat dem de höga symbolernas betydelsefullhet eller — såsom på matsalsmålningarna hos hofintendenten Lilja — öfvergjutit dem med doften från heliga legender. Redan under akademitiden utgaf han — tillsammans med Gunnar Hallström och Axel Hjelm — ett religiöst illustrationsverk, "Kristi lif" af Thomas a Kempis, och under de två följande åren gjorde han teckningar till en bibel, som gafs ut af Norstedt och Söner.

1898 blef ett betydelsefullt år. Då gifte han sig, och då anträdde den första utrikesresan. Det var Paris, den stora magneten för alla unga konstnärer, som drog, men det var inte dess sista konstnärliga ord, de nyaste problemens brottnig, som satte spår i hans utveckling. Hans bästa studiefält var Louven, där han sög åt sig intryck från skilda epokers konstalstring; den ena dagen kopierade han en assyrisk relief, den andra försökte han att fasthålla det blodfulla lifvet i en Ruben'sk kvinnokropp, den tredje o. s. v.

Nu liksom under sommarmånaderna, som tillbragtes i Normandie, ritade han en del af de vignetter och bokomslag, hvilka mer än annat gjort, att hans namn blifvit känt i alla de hem, som anars lefva i den lyckligaste okunnighet om allt, hvad konst heter. På hösten ställdes kosan till sydligare luftstreck, och deras färger och minnen ha sedermera aldrig släppt det fasta grepp de

en gång fått om hans fantasi. Det var Italien, som lockade, och bland italienska städer den, som mer än andra är relikskrinet för allt hvad den unga renässansen skapat bäst, Florens. Studierna från Louvre fortsattes men intensivare än förr och koncentrerades till det italienska 1400 talets måleri.

Under kortare uppehåll i olika italiensk a småstäder drog sig det unga paret så småningom ner till Rom, där Hjortzberg kopierade en kortvägg i Raphaels stanzer — en kopia, som nu pryder hästgardets kårn i Stockholm. År 1910 kom en beställning, som skulle ge den forne bibelillustratören tillfälle att med egna ögon se de trakter, som hans fantasi så många gånger sökt bygga upp för sig. Det måtte ha varit en glad dag nere i Rom, när

Foto. HVAR R DAG. Klische: Bengt Sjöqvistsparre.
KLARA-NUNNOR TILLBEDJANDE KALKEN. Kalkmålning af Olle Hjortzberg i Klara församlingshus, Stockholm.

Hjortzberg fick veta, att han utsetts att illustrera greve Georg von Rosens "Sista dagen" men på ett vilkor — det att han personligen besökte Palestina. Resan gick öfver Grekland, Mindre Asien, Damaskus med Jerusalem som mål. Här i den heliga och förtrampade staden stannade han en månad, med ifver studerande och njutande af dess egendomliga fysiologi, rik af färger och sol, af olika stammars och religioners brokiga hatfullhet. Studier af gator och människor, af grafvar och moskéer, fyllde hans skissböcker. Och hemkommen samlade han det mottagna till en summa i "Sista dagen", där många blad med sina böljande massor af folk och hus bära prägeln af ännu osmälta intryck men där andra (ett par landskap med små figurer) redan ha det mogna konstverkets hållning. Hemresan anträdde öfver södra Italien, där han målade sin första altartafla, "Änglarna vid grafven", beställd af Karbenningens kyrka. Jag minnes ännu, hvilket oemotståndligt fäststämdt intryck den gjorde vid 1901 års akademiutställning med sin dittills osedda färgprakt som af genomlysta ädelstenar och af facetterande mosaikstift.

Vistelsen i Sverige blef inte lång, endast tre månader, ty i januari 1902 fick Hjortzberg Akademiens stora resestipendium. Resrouten blef nu i stort sedt densamma som första gången — öfver Paris till Rom. I Paris, eller rättare sagdt Louvren, visste han nu mer än sist hvad han ville se och lära, och det ifriga studium, han nu ägnade muséets assyriska afdelning, har satt de allra djupaste spår i hans konst. Ej nöjd med hvad som Louvren hade att bjuda, för han på en månad till London för att där tillgodogöra sig det Assyrien, som fanns inneslutet inom British Museums väggar. Från denna tid tycks det, som om af allt religiöst måleri det gammaltestamentliga blifvit honom kärast; intet ligger så väl för hans märgfulla linje och lysande färg som de förkristliga ämnena med deras allvarstyngd och hieratiska prunkbegär. Det första profvet härpå är den lilla kakelskimrande målningen "Ester och Ahasverus", det sista det stora arbete, hvarmed han nu är sysselsatt och på hvilket man har rätt att ställa de högsta förväntningar — Gustaf Vs Bibel.

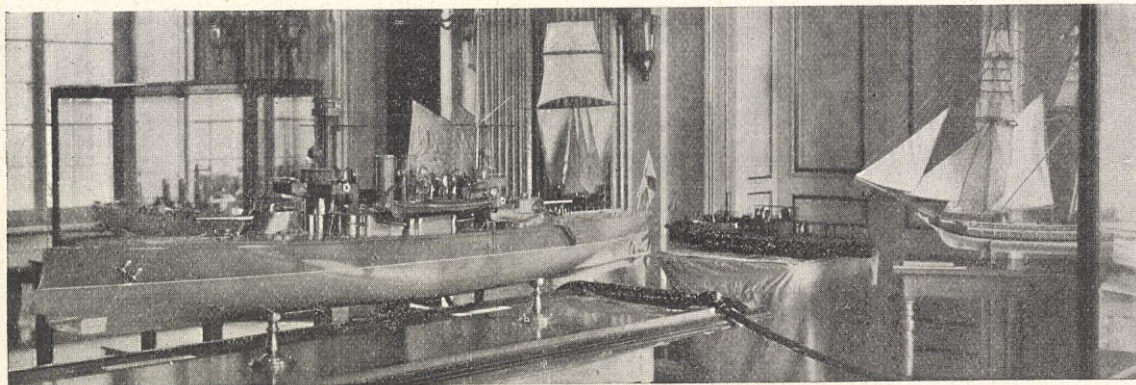
Kommen till Rom kastar han sig med ifver öfver ett studium, som bär sin första frukt i illustrationerna till Viktor Rydbergs "Romerska sagner", nämligen den gammalkristna konsten med hela dess rika symboliska bildskatt. Det tycks vara under intrycket af denna konsts nästan hieroglyfartade bildspråk som han så — under sommarmånaderna 1903 i Pieve di Cadore — gör teckningarna till sitt hittills märkligaste bokverk. Inte som om "Legender och Visor" skulle stå i något stilistiskt beroende af katakombkonsten; men han tycks däriifrån ha medfört en lefvande känsla för den lilla symbolens, den sammanträngda bildens förmåga att återge ett förtätadt innehåll. Hur förstår han inte här att med ett maskstunget äpple, en kärve, en stjärna ge liksom det yttersta destillatet af en hel dikt — och allt i ett linjespråk som har något af de gamla träsnittens saftiga och kärnfulla nödvändighet öfver sig. Till denna rena svarta linje — det enda som rätt väl trifs tillsammans med bokens svarta typorader — har han nu nått fram genom många stadier, af hvilka det första representeras af den mjuka och toniga lavyren.

Efter att ha gjort en hastig studieresa genom Spanien, Algier, Tunis och södra Italien hemkom han 1905 och möttes då af de stora beställningarna. Under de närmaste åren tillkommo så målningarna i Klara kyrka, där vi finna sådana pärlor som drottningen af Saba hos kung Salomo, "Låten barnen komma till mig!" m. fl., målningarna i Emmanuelskyrkan med deras klara dekorativa uppbyggnad (hur många konstintresserade svenskar ha sett dem?), glasmålningarna i Katarina och Sofia kyrkor, väl de bästa färgade fönster, som blifvit gjorda i modern tid i Sverige, epitafium för Lützens Gustaf Adolfskapell, altartaflor för Västra Skräflinge, Dala, Sperlingsholms kyrkor m. m.

Hans sist utförda stora dekorativa målningar finnas i Klara församlingshus, och de visa, hur han äfven på detta område vuxit fram till en allt större enkelhet, en sluten komposition, en stor och betydelsefull linje. Nästa utvecklingssteg få vi i sinom tid se i den nya kyrkan på Saltsjöbaden.

Erik Wettergren.

UTSTÄLLNING AF SKEPPSMODELLER.

H. 8 D28 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

MODELLER TILL SVENSKA KRIGSFARTYGG.

Klitché: Kem. A.-D. Bengt Silfversparre, Sthlm.—Gbg.

I samband med *Afdelningens för skeppsbyggnadskonst* möte å Stora Börssalen i Stockholm den 17 nov. var anordnad en mycket uppmärksammad

utställning af äldre och yngre skeppsmodeller, däribland äfven funnos företrädade våra nyaste pansarbåtar och andra krigsfartyg.

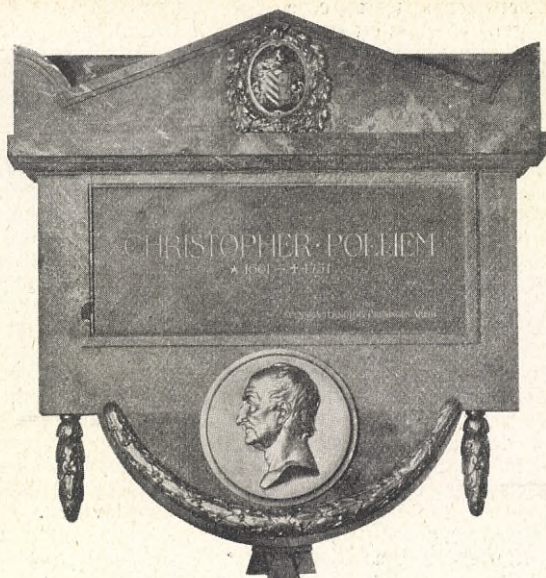
TILL CHRISTOFFER POLHEMS MINNE.

POLHEMS-

Det 1876 instiftade "POLHEMS-PRISSET", en guldmedalj med Chr. Polhems bröstbild, utdelas af Sv. Teknologföreningen som pris för förtjänstfulla tekniska afhandlingar

Den 18 november har hittills ansetts vara årsdagen af *Christoffer Polhems* födelse. Men senaste tiders forskning har konstaterat den rätta dagen vara den 18 december. Och denna dag innevarande år kommer 250-årsminnet öfver Svenska

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

EPITAFIUM I MARIA KYRKA I STOCKHOLM, uppsatt på föranstaltande af Svenska Teknologföreningens jubileumskommitté, afstjckt den 19 nov. Porträttmedaljongen är modellerad af professor Lindberg.

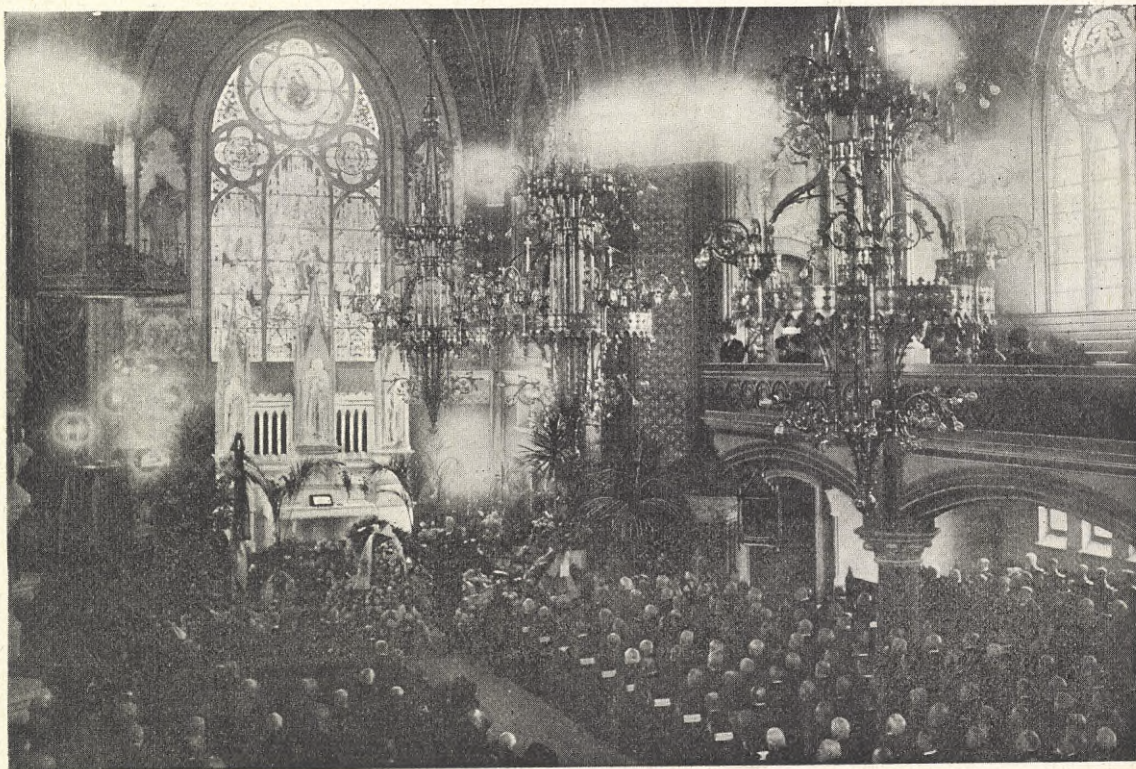
Kliche: Benigt Skjversparre

MEDALJEN

gar och har i dagarne utdelats för tionde gången, nu till Dist.-ingeniör R. EKWALL för afhandling om teoretisk beräkning af järnkonstruktioner. (Se Veckans Portr.-Gall.)

Mekanikens fader att högtidlighållas. För dagen återgifva vi endast några bilder anknyttande sig till den hyllning Svenska Teknologföreningen vid sitt 50-årsjubileum i dagarne ägnat den store föregångsmannen.

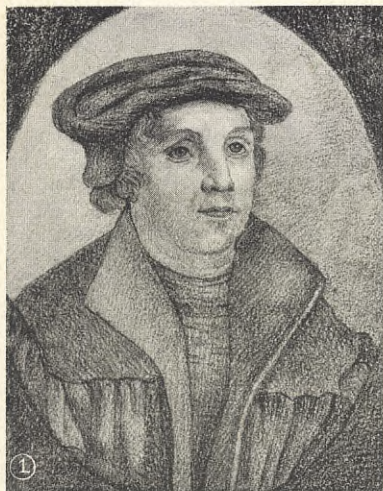
H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

BRUKSÅGAREN, F. D. STATSMINISTERN, CHRISTIAN LUNDEBERGS JORDFÄSTNING I OSCARSKYRKAN I STOCKHOLM DEN 15 NOV. Den imponerande sorgeakten, som förrättades af biskop Billing, öfvervars, jämte anhöriga, af konungen, prinsarne Carl och Eugen, representanter för drottningen, änkedrottningen, kronprinsparet och änkehärtiginnan af Dalarne, af nuvarande och förutvarande regeringsmedlemmar m. fl. — en representativ sista hyllningsgård åt den bortgångne fosterlandsvännen.

Kliche: Benigt Skjversparre.

SÄLLSYNTA PORTRÄTT AF MARTIN LUTHER.

FÖR HVAR 8 DAG AF MILA HALLMAN.

Klisché: Kem. A.-B. Densjt SJfverparre, Sthlm. Öbg.

Då reformatorn Johan Huss stod på bålet och lågorna begynnte kringhvärfva honom, säges han hafva utropat: "I dag brännen I en gås, men hundra år efter mig skall komma en svan, den I icke skolen kunna bränna". Med martyrdöden för ögonen fylldes den döende af ett inre, profetiskt ljus, som visade honom den man, hvilken hundra år efter det Huss dött på bålet, skulle framträda för att väcka den storm inom kyrkan och mänskligheten, som var kraftig nog att gifva den katolska kyrkan en stöt till döds, och hvars verkningar skulle bestå och bära frukt in i långa tider framåt. Hvarje god sak har sina martyrer, och pinbänkens kval, bälens flammor och fångelsernas mörker hafva tjänat till medel att göra ljuset klarare, sprida sanningarna längre. Santt säger därför den gamle diktare, hvilken en gång skref en bok om de kristna martyrerne:

"Men askan stannar icke. Nej, kring alla land hon dammar.
Ström eller graf den hindrar ej, en eld kring henne flammor."

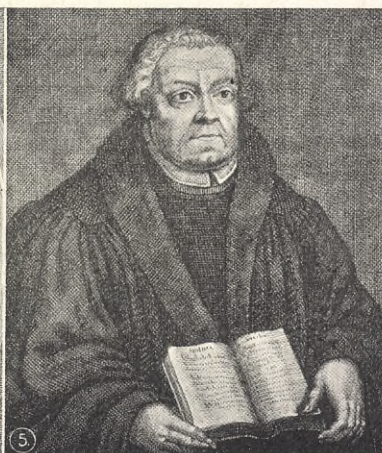
Den man om hvilken den döende Johan Huss siade, var, som väl alla veta, *Martin Luther*.

Luthers temligen grofskurna ansikte med den viljestarka blicken är ju väl bekant, hans porträtt är välkändt. Men det finnes en hel del bilder af honom, som äro obekanta för allmänheten, ty det man van-

ligen fått se är samma bild, som går igen öfverallt och som ej synes ha så stort intresse, jämfördt med andra, mindre kända. I anledning af årsdagen af Luthers födelse, har firman Klemmings Antikvariat just nu anordnat en synnerligen intressant samling af Luthersporträtt, gravyrer och stålstick, uppgående till öfver femtio nummer, och ur denna rika samling har jag blifvit satt i tillfälle att för H. 8. D. göra ett urval. Jag har tagit dem, som äro af det största intresset och som äro mest typiska för Luther under de olika perioderna af hans lif.

Här ha vi alltså först ynglingen Martin Luther, klädd i skolkappan och den lilla låga baretten. Men hans ögon äro så klara, gossansiktet så intelligent, att hans lärare ovillkorligen borde frågat sig själf — hvad mände varda af detta barnet? Svårligen kunde dock hans lärare ha anat, att i denne *scholares*, som i sällskap med muntra kamrater sjöng julsånger på gårdarna i den lilla stad, där hans skola var, gömde sig ämnet till en storman. — Denna bild har på baksidan af papperet på hvilket den är fäst, inskriften: "*Martinus Lutherus, Geboren 1483 te Eisleben, aldaar overleden 1546.*"

Andra bilden visar oss reformatorn i krigisk rustning. Man skulle kunna tro, att det är en det världsliga svärdets man, icke det andligas, ty den åtsittande jackan, helskägget och framför allt

Klisché: Kem. A.-B. Densjt SJfverparre, Sthlm. Öbg.

svärdet i högra handen, tyda på en krigare i stället för en präst. Porträttet är mera lustigt än vackert, och ansiktet är icke det vanliga Luthersansiktet. Men draget kring munnen synes vara igenkänligt. Sannoligt vill dock bilden vara en personifikation af den andens stridsman reformatorn var. — Här läses: "*D. Martinus Lutherus Redux ex Pathmo Wittebergam A. 1522.*"

Tredje porträttet, med den veckrika kappan, korset i bandet kring halsen, den utsträckta handen med sina iirigt utspärrade fingrar och mest af allt, ögonen som lysa af trovisshet och andlig styrka samt den förnämt prelatensiska hållningen utgör en ståtlig typ af den kyrkans furste den lille scholares hade blifvit. Bilden är gjord i Amsterdam, ty inskriptionen lyder: "*Martinus Lutherus S. S. Th. Doctor et Prof. Witteberg. Geboren te Eisleben den 10 Novemb. 1483 en aldaar Overleden den 18 Febr. 1546. Amst. J. C. Schoots van Cappelle en J. Mosterre Excud.*"

Om detta porträtt är en typisk bild af prelaten Luther, är den här näst följande nr: fyra nästan bilden af en diplomat — om nu Luther var en diplomat någonsin. Kanhända, då man besinnar hur väl han stod till boks hos flera af tidens furstar; icke till den arge fursten djävulen, på hvilken han slängde bläckhornet i Wartburgs slott. Man ser emellertid här en man, van att tala med furstar och bli hörd af dem; mannen, som lärt sig känna människorna och värdesätta dem, det syns på det satiriska draget kring munnen. Den fina pälsbrämada kappan kläder så väl denna gestalt, och ansiktets uttryck skvallrar om att han insett sanningen af sina egna ord: "den ej älskar kvinnor, vin och sång, han är en narr sin lefnad lång". Det lär ingalunda vara ärerörligt att påstå detta, se bara på detta liffulla ansikte! — Underskriften här är en vers, som lyder:

"Den wakkren Leeraar, steeds gehaat, vervolgd,
gedoemd;
Dien, pleitend' voor Gods eer, noch ban noch
boei deed beeven;
Den Kerkhervormer, op wiens moed gantsch
Saxen roemt;
Den grooten Luther ziet ge in dit tasreel
naar't leven."

Ett helt annat uttryck har nästföljande bild. Rak och oböjd står ännu den mäktiga gestalten, striderna ha väl mättat hans kroppskrafter, men icke underkuvat honom, tack vare den starka ande, som bodde där inne. Han har sett, hur genom hans arbete, hans brinnande nit, mörkret skingrats i människohjärtans djup; han har fått bevittna hur hans starka tro lyft tusenden ur villfarelsens natt, han kunde hoppas att den af honom reformerade kyrkan skulle bestå i kampen mot påven och hans härskara af helgon. Nöjd tänker han på sitt stora verk, lugn ser han framtiden till mötes. Allvarlig och lugn är hans blick, det satiriska löjet är borta från dessa fast slutna läppar. Boken han håller i händerna uppslagen mot åskådaren, är den sköld bakom hvilken han kämpat sin kamp, och han vet, att denna bok, denna sköld, skall lefva och gifva tröst och styrka åt kommande släkten. — Den store Lucas

Efter porträtt.

Kliche: Bengt Sjöqvistsparre.

CAHTARINA VON BOHRA.

Cranach har målat det porträtt, efter hvilket detta är en reproduktion. "*D. Martinus Lutherus à Luca Cranachio pictus. I con servatur in Bibliotheca Senatus Lips.*" står textadt under bilden. Skulle originalet möjligen finnas i Leipzig?

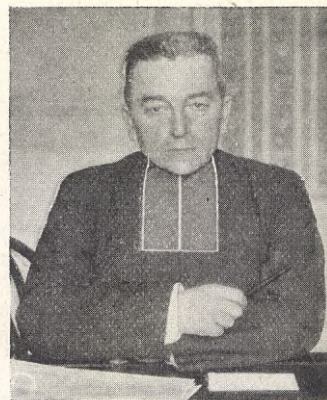
Martin Luthers långa och dådkraftiga arbetsdag såg omsider aftonen nalkas medförande hvila för den trötta kämpen. Det porträtt, som föreställer honom på dödsbladet är ganska egendomligt. Det tyckes vara gjort efter ett Cranachsporträtt, att döma af inskriptionen. Ser man bilden från sidan, kan man tänka sig honom hvila på sin sista bädd. Här är han en gammal man, som mot en kudde lutar sitt trötta huvud. Från de slutna ögonen blixtrar ingen stråle mer, denna mun skall ej mera uttala hvarken lag eller evangelium. Den hvita

kåpan med kråset kring halsen och de korslagda händerna är svepdräkten, som omhöljde hans stoft. — Här står skrifvet: "*Effigies Doct. Martini Lutheri Anno M. D. XLVI. In Domino Iesu Defuncti e Cranachii Archetypo Diligenter Imitata.*"

Dessa sex porträtt äro de intressantaste i den klemmingska samlingen. Många andra finnas ju där af nästan lika stort intresse, men så typiska som dessa torde man få söka efter. Det vore orätt, att icke ur samlingen också taga en bild föreställande Luthers hustru, Catharina von Bohra. Så såg hon ut, den fromma nunnan i klostret, som af munken Luther lärde sig känna den jordiska kärlekens kraft och sitt eget hjärtas kraf på lycka. Fina och ädla äro de anletsdrag, som voro hennes. Själf fullt och gladt deras uttryck och förnämt hennes skick. Ack, det var nog inte så nöjsamt att höra smädelserna från dem, som antingen hänade eller fördömde nunnan, för att hon bröt sitt klosterlöfte och gaf sig en man i våld, som glömde den himmelske brudgom hon svurit trohet, för att följa en jordisk man och vara hans ledsagerska. Visst måste

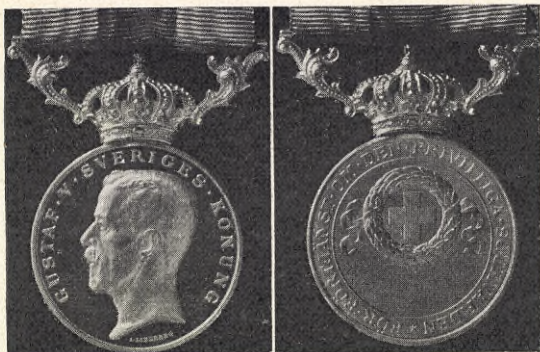
Catharina von Bohra lidit mycket, innan hon kom till klarhet med sig själf, men därefter kom lyckan, som lönade och stärkte. Genom favor och stormar, men också genom lycka och ljus, följde denna ädla kvinna den man, som påstås en gång sagt till henne, kanske efter någon hård och hotfull påtryckning från romerskt håll: "Jag har tagit dig; därför behåller jag dig, och vill också gärna hafva dig".

Det var hennes belöning för att hon varit modig, och denna lön var henne nog.

ABBÉ WETTERLE, de fransknationelles i Elsass-Lotteringen ifrigaste och kraftigaste förespråkare — straffad med två mån. fängelse för sitt arbete för franska språkets vidmakthållande i de eröfrade Riksländerna — har nyligen af sitt parti med stor majoritet blifvit vald till ledamot af Tyska Riksdagen.

KUNGLIGA MEDALJÖRER.

U. S. F. STOCKHOLMSPOTOGRAF.
DEN NYA AF K. M:T FASTSTÄLLDA MEDALJEN "FÖR FÖRTJÄNST OM DEN FRIVILLIGA SJUKVÅRDEN" AF KONUNGEN TILLDELAD ENKEDROTNINGEN OCH PRINS CARL.

Kliché: Bengt Silfverparry.

Den nya förtjänstmedaljen har på förslag af Det Frivilliga Sjukvårdsväsendets Centralråd af konungen tilldelats tvenne, om frivillig sjukvård i vårt land utomordentligt förtjänste, kungliga personer, enkedrottning Sofia och hertigen af Västergötland.

Efter porträtt.
KONUNG PETER AF SERBIEN, har under besök i Paris dessa dagar erhållit den nya franska medaljen till deltagare i 1870—71 års krig. Konungens militära uppfostran fullbordades vid franska krigsskolan St Cyr, och han deltog på franska sidan i kriget.

Kliché: Bengt Silfverparry.

DEN FRANSKA MEDALJEN TILL ÖFVERLEFVANDE DELTAGARE I 1870—71 ÅRS FRANSK-TYSKA KRIG.

PRINS ALEXANDER, Serbiens tronföljare, sedan äldre brodern afstätt från sin rätt.

Medaljstamparne äro graverade af professor Lindberg och präglas medaljerna i 5:te och 8:de storlekarna samt utdelas i guld och silfver af konungen till ett mycket begränsadt antal.

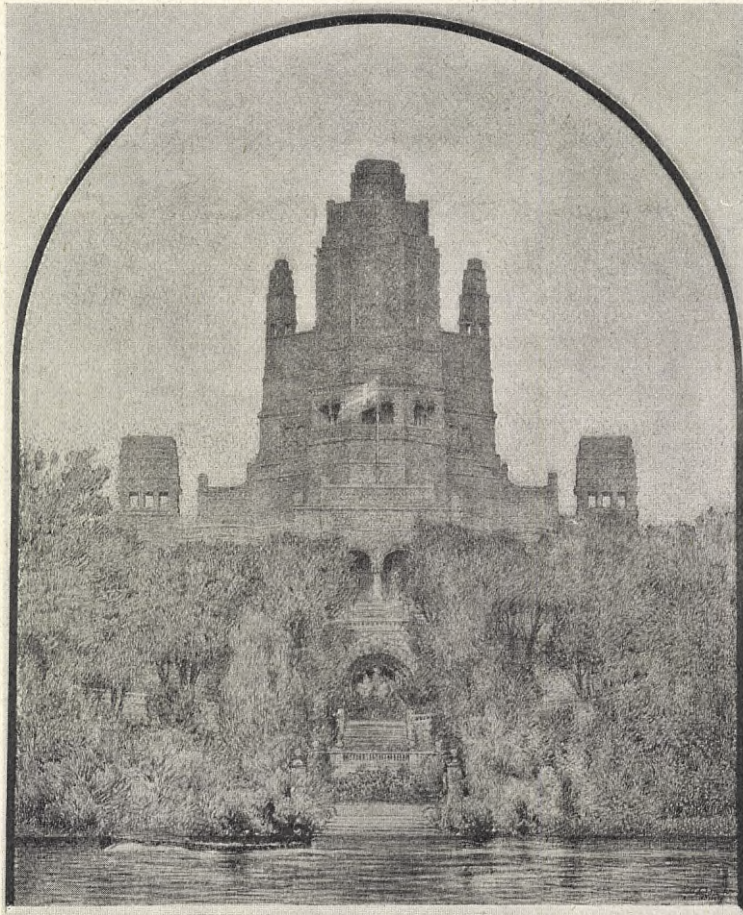
Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparry.

ENGELSKA KONUNGAPARETS AFRESA TILL KEJSARKRÖNINGEN I INDIEN. Vår foto togs på väg till Victoriastationen i London d. 11 nov. Därifrån förde bantåg majestäterna till Portsmouth hvarest ångaren "Medina" — se n:o 7 — låg förtöjd. Omedelbart efter de kungliga — jämte uppvakning — ankomst ombord afgick det stora fartyget, särskildt utrustadt för denna resa.

NOBELSTIFTELSENS HUFVUDSÄTE.
ARKITEKT F. BOBERGS FÖRSLAG.

Nobelstiftelsens byggnadsfråga, hvaraf det nu föreliggande projektet är en slutlig utredning, afser uppförandet af Nobelstiftelsens hufvudbyggnader på den åt stiftelsen upplåtna tomt inom Skogsinstitutets område å K. Djurgården. Det gäller sålunda här alls icke något af de fem Nobelinstitutet, utan hela institutionens hufvudsäte, den gemensamma centralpunkten för stiftelsens olika grenar och hela dess förvaltning. Programmet innehåller i stora drag anordnandet af den högtidssal, hvari Nobel-festerna skola firas, med alla därtill hörande nödiga lokaler, samt inrymmandet af stiftelsens admi-

FRÅN KAPTENSUDDEN.

Kliche: Bengt Ståfersparre.

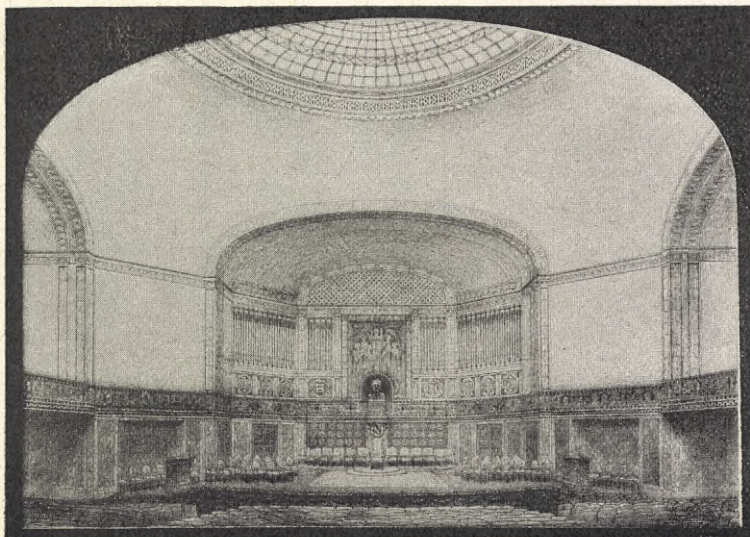
nistrationslokaler.

Läget är det utsöktaste på en hög terrass med den härligaste blick ned öfver vattnet, bort öfver Skansens och Söders vidder, mot Nordiska Museet och in öfver staden och Strandvägen.

På grund af programmets karaktär har byggnadsmassan fördelats på två skilda byggnader, sammanbundna medels en hvälfid förbindelsegång.

Högtidssalen med dess tillhörande utrymmen är nämligen i alla hänseenden skild från administrationslokalerna

Hufvudbyggnaden, främst afsedd att tjäna till firandet af Nobel-festerna innehåller en stor sal med

HÖGTIDSSALEN.

Kliche: Bengt Ståfersparre.
FRÅN STRANDVÄGEN VID GREFBRON.

FRÅN SVENSKA KONSTENS VÄRLD.

H. 8 D. 8 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Pernt Silfversparre.

H. 8 D. 8 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

CARL HULTSTRÖM:
Förslag till Engelbrekts-monument för Falu stad, f. n. under prisbedömning af den tillsatta juryn.

T. v.:

ANDERS ZORN:
Kvinnofigur i brons, i dagarna gjuten vid Otto Meyers konstgjuteri i Stockholm.

en enda rad och en stor estrad, samt öfver radens fond ett galleri för särskildt behof.

Salen är planerad att rymma omkring 2,000 personer vid Nobelfesterna, vid konserter något mindre. Ett alternativt förslag afser platser för omkring 1,600 personer.

Så ordnad, som denna byggnad nu föreslås, torde man kunna anse, att den skall erbjuda möjlighet för nobelfesternas firande på ett monumentalt och värdigt sätt, på samma gång den borde blifva en fullgod definitiv lösning på hufvudstadens alltjämt brännande konserthusfråga.

DAGDRIFVARE OCH PROLETÄR.

FÖR HVAR 8 DAG AF GUNNAR LANNBY.

— Vaktmästarn, en absinth, om jag får be.

Det var min vän, den värdslost skrudade, magre och något blasé dagdrifvaren, som talade.

— Du vill sålunda nödvändigt ha reda på de närmare omständigheterna vid min hemfärd, fortsatte han. Nåväl, det är en ledsam historia, denna min korta proletärtid, men i alla fall . . .

Redan länge hade jag gått i hemfärdstankar och drömt om skånska rågfält, blonda hårlockar och vårgroa björkdungar samt allt dylikt, som en landsflyktig svensk aldrig glömmar. Då fattade jag slutligen mod, grep det sista djupa taget i pungen och reste ned från bergen till en af Mexikanska golfens små hamnstäder. Lifvet hade icke synnerligen mycket att bjuda mig, som måste hålla krampaktigt fast vid mina sista centavos och lefva på bananer, solsken och tropikluft. Om dagarna låg jag som en lazzaron på kajstenen i skuggan af en landboj och kikade på en fransk kryssare, och om kvällarna förde jag mexikansk kurtiskonversation från balkongen till ett hotell för mindre kända individer. Jag hade hållit på med det så länge, att sennoritan midt emot hunnit konstatera min olämplighet för giftermål, då värden kom med en artig förfrågan, om han icke fick lägga en bättre herre i den lediga sängen i mitt rum. Det var en "hvit" sade han, en europé, och jag accepterade apatiskt.

"Den hvita apan" gjorde sin entré med ett för dåliga tider kännetecknande bylte: en skjorta, ett par strumpor och ett skohorn, hvarför jag också genast kände mig lifligt intresserad. Det var lätt att se, att mannen "gick och dref", och som vi därför hade mycket gemensamt, kommo vi snart i sampråk. Han längtade hem till Andalusiska slätten, till kastanjettsmäll och "novia", den skönaste bland de sköna längs Guadalquivirs stränder. Det låg en tysk i hamnen, sade han, en 8,000-tonnare, och man behöfde en man ombord, men han var spanjor, och honom ville tyskarne inte ha. Och så slöt han sitt tal med ett ilsket "carrajos" åt de tyske.

Men följande dag såg jag för sista gången solen lysa öfver palmerna på Plaza de Armas, jag såg regeringstrupperna i exemplarisk otakt marschera förbi Baluarte de Santiago, La Aduana och Buena Vistas bushotell, och jag packade ihop "les beaux restes" af mina tillhörigheter i ett brefpapper samt gaf mig ombord, just då Pico de Orizabas snötopp lyste blårod som en skepparnäsa i den nedgående aftonsolens sken.

Det var en härlig stund, då jag kom ombord, fick en koj i ett unket sjömanskyffe, en brödskiuva med margarin samt ett vänligt löfte, att alla underjordens andar skulle uppsluka mig, om jag icke klockan åtta följande morgon inställde mig i pannrummet.

Nedkommen till de elfva kamraterna i mitt logi, fick jag utförligt och enligt speciellt tysk konvensans redogöra för mig själf, mina föräldrar, mina syskons antal och familjens förmögenhetsvillkor, hvilket allt slutade med, att jag betecknades som en af jordklotets fräckaste lögnare. Däråt var nu ingenting att göra, utan gick jag till kojs, tämligen belåten med min nyvunna position och utan en aning om, hvad proletariet bjuder sina objudna gäster.

Sch... kvass, sch... kvass, och så drogo sig sjöarna tillbaka från våra mellandäcksfönster.

— Tredje vaktens kaffe, ropar skaffaren, och då är det tid. Där sutto vi fyra stycken från vårt logi, de tre tämligen slöa men jag med en rasande nyfikenhet angående min blifvande mission. Så slås en dörr upp, och ett svårtadt blekansikte stiger fram.

— "Acht lass", säger han och går bort för att se, om vi lämnat något ätbart kvar. — "Los", säger någon, och så gå vi. Genom en lång gång, vid vars slut en järndörr öppnas, och varm luft slår emot oss. Sedan gå vi ned för en liten trappa, och jag känner en liten svettdroppe vid hårfästet, ännu en och svetten rinner redan i två små fåror samt slutligen en tredje trappa. Mellan de väldiga pannorna dyker fram en svettig och svart gestalt, som ger mig en liten vision om lifvet efter detta.

— Hvad gör du? frågar han.

— Ingenting.

— Aha, du är svensken. Då skall du skaffa kol åt mig. Där har du en kärra och en kolskyffel. Kolen hämtar du där inne än så länge. Och så vet du, att så snart det fattas mig kol, så klappar jag dig med den här. Los!

Och min vänlige patronus visade mig en nätt järnbjälke, som utan vidare övertygade mig om nödvändigheten af att vara frikostig med svettparlorna. Och min kärra rullade, min spade gick och koldammet yrde samt stoppade igen näsa, ögon och öron, tills jag slutligen blef övertygad om mina synders mångfald och min rättvisa förvisning till den behornades smältugnar. Därefter förgrymmas jag öfver världens ondska att hålla mig till sådant blott för att koka vatten i en ångpanna, och jag beslöt att bli anarkist samt meddela folket denna religion. Jag gick t. o. m. så långt att jag utförde mitt beslut, hvilket resulterade i, att jag blef utskrattad och betraktad som en stor vettvilling och lättling, ty jag anade icke, att den vande arbetaren gör sitt dagsverke tämligen oberörd af trötheten, under det han betraktar den ovande med ett visst förakt.

Under alla dessa, den tröttkördes stupida funderingar gnodde cylinderkolfvarna ständigt upp och ned, rullade propelleraxlarna ideligen rundt, och vi kommo in i Habanas hamn, där jag sattes att putsa en elektricitetsmaskin.

En liten maskinistlev gnodde ikring med en smörjkanna och satte sig slutligen ned vid sidan om mig.

— Hur går det att putsa? frågade han viktigt.

— Inte farligt, svarade jag. Det är ju en intressant maskin, det här. Ni vet väl, hur strömmen alstras i en sådan här elektrisk ring?

— Nej, det visste han inte.

Jag fann det lustigt att börja en förklaring af, hvad jag icke själf begrep, men gick på. Talade om magnetpolernas växling och dess inverkan på strömalstringen, om sekundärströmmar samt förirade mig slutligen in i ett oredigt kaos om induktions- och växelströmmar, och då all min glömda skolvisdom var utpumpad, och jag såg ynglingen nicka med en vansinnigt förstående blick, frågade jag, om han begripit.

— Joo då, det hade han visst. Han bara und-

rade, hvar jag lärt allt detta, och om jag möjligen skulle söka bli maskinist, hvarefter han på nytt smet iväg med sin smörjkanna.

Min elektriska högfärd blef mig sedermera till en källa af ständig förargelse. Tredje maskinisten, en äkta tysk Meyer-typ fick nys om saken och stegade bort till mig. Han frågade efter min ålder, familj, hemort o. s. v. samt slutligen efter mitt yrke.

— Ingenting alls, svarade jag lakoniskt.

— Ingenting? Har ni då ingenting lärt, en så gammal människa?

Då grep mig mitt humoristiska sinne, och jag högg till litet af hvarje.

— Håå, sade jag, jag talar fem språk, räknar algebra, trigonometri och analytisk geometri, ritar kurvor med oändlig exponent, deriverar funktioner, räknar integraler och sannolikhetsproblem. Slutligen kan jag litet af hvarje: världshistoria, fäderneslandets historia och litteraturhistoria, dogmatik samt allmän och kristlig etik.

Återigen kände jag mig tämligen utpumpad på lagradt vetande och väntade resultatet af mitt bombardemang. Men i stället för det vansinniga förståndet mötte mig här det oförstående hänskrattat. Den aktningssvärde hr Meyers röda mustascher guppade upp och ned, och då han ändtligen fick ett skratfrött ögonblick brast han ut: — Då duger ni ju absolut ingenting till, hvarvid jag hade en känsla, som antagligen icke är främmande för den, som blifvit öfverkörd af en makadamångvält: jag var flät.

Han ville, sade han, af pur välvilja åtminstone lära mig arbeta, visade mig ett hål i golfvet, så att jag kunde krypa ned i skrovets understa del och i det en half meter djupa och rostgyttjiga vattnet plocka upp trasor och brädbitar.

Jag har alltid haft sinne för humor, som du vet, men man tröttnar på humorn hos Atlantens brottsjörar, då de åstadkomma en rullning, som låter en falla på näsan i en dypöl vid de mest omotiverade och oväntade tillfällen.

Så tröttnade också jag, och som jag dessutom arbetade för ingen lön, var det utan samvetsbetänkligheter, som jag gick till doktorn och sökte befrielse från dykningarna i järnkolossens innemäte. Och jag blef fri, ja t. o. m. anbefalld hvila en lång tid framåt. Det var i Coruna, där bergen äro grå och stålblå med de västliga snötopparna gnistrande i solskenet. Jag njöt uppe på däck, omgifven af hemvändande spanskt patrask. De gingo i land, spanjorerna, och luften formligen rök af afskedets ljufva skällsord:

— Adies, animales alemanes. Buen viaje a las papas de vuestra tierra.

Jag undrade, om också jag i afskedets stund skulle säga adjö tyska djur och önska dem lycklig resa till sitt hemlands potatis. Jag var ju i hvarje fall icke spanjor och mellandäckare utan hade det bättre än så...

För den, som två dagar på Biscayabukten och lika många i Engelska kanalen tillbringat sin tid i ett mörkt och kvalmigt näste med att peta naglarna och röka "mossros", finns det troligen högst få saker, som gå upp mot öfvertygelsen om ett snart slut på en sådan tillvaro. Åtminstone var det så med mig, då vår kojutkik från babordsfönstret signalerade det första Elbe-fyrskippet. Ett efter ett passerade vi dem ock gledo in i Elbe. Jag låg i kojen och förnam vaktomytet klockan fyra. Svetten rök, och koldammet yrde kring de nyinkomna, som gjorde sig färdiga för badet. Nu började de sjunga en sjömansvisa om väntande tärnor, böljor blå och friska vindar, och till hvarje vers kommer refrängen:

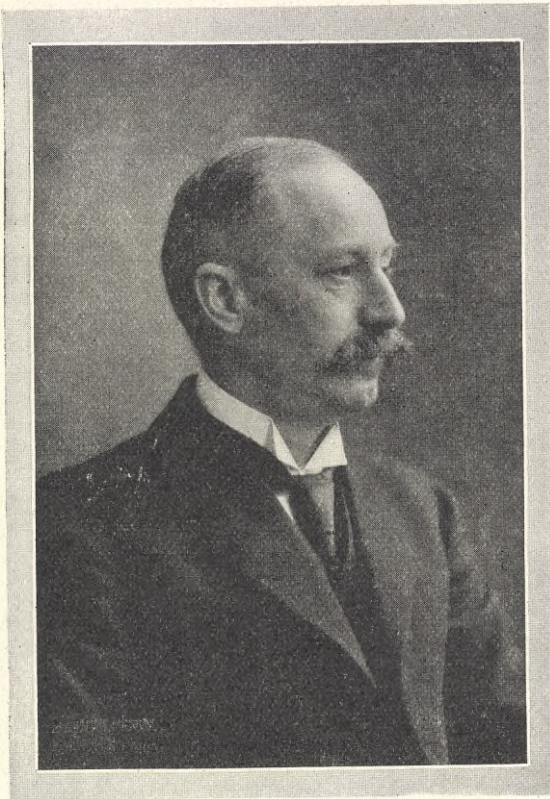

Foto. Jonasson. Gålg

Kliché. Bengt Sjöversparre.

NYUTNÄMND TILL GENERALKONSUL I HELSINGFORS.

Johan Lilliehöök, f. 1865, jur. kand. 91, prakt. advokat i Göteborg 95—98, inträdde sistn. år i Göteborgs Ensk. Banks tjänst och blef vid dess ombildning till aktiebank 1903 verkst. direktör och led. af styrelsen. Afgick innevarande år.

De främste kandidaterna till den i engelsk politik utomordentligt betydande posten som oppositionens

In der Heimat, in der Heimat, da giebt's ein Wiederseh'n

Jag slöt ögonen och drömde åter om jätteögon, som marsol och hemlandsskogar, och med den drömmen slutade den stora resan, och jag var så godt som hemma...

Berättelsen var slut. Min vän, den lättjefulle svärmaren, slöt den med ett "voilà tout" och en liknöjd gest.

— Nä, men så säg då, detta Wiedersehen? frågade jag intresserad.

— Hm...tja, svarade han apatiskt och svalde sin absinth med en stel grimas.

Då uppgående snälltåget från Göteborg den 18 nov. kl. 1/8 8 e. m. kom till Slottsbrons station å Bergslagsbanan körde det tillföljte felläggning af vixel, in på orätt spår. — På detta stod ett godsvagnsätt, lastadt med pappersmassa. Första godsvagnen formligen klöfs af snälltågets lok, som ju illa ramponerades liksom ock skedde med andra vagnar å båda tågsätten. Eldaren å sistnämnda lok. slungades flera meter från maskinen, och skadades rätt illa, men ingen af resande eller personal erhöillo farligare skador.

Efter fotograf.

Kliché. Bengt Sjöversparre.

NYVALD TILL ENGELSKA OPPOSITIONENS LEDARE.

ledare i engelska underhuset voro Austen Chamberlain och Walter Long, båda mera framstående än den valde, men Chamberlain motarbetades af Balfours vänner och var villig frånträda kandidaturen endast om Long gjorde detsamma. Sålunda afgjordes valet. — Andrew Bonar Law är född i Canada 58, var på sin tid en af jernindustriens främste i Glasgow. — I politiken och i parlamentsarbetet har han tagit verksam del sedan 1900, är ifrig förespråkare för tariffreformen; var 1902—05 understatssekreterare i Handelsdepartementet. — Hans praktiska läggning, reda och sinne för siffror och statistik lär vara de mera framträdande egenskaperna hos den nye ledaren — men ingen förnekar den ofantliga förlust oppositonspartiet lidit i och med ledareskiiftet.

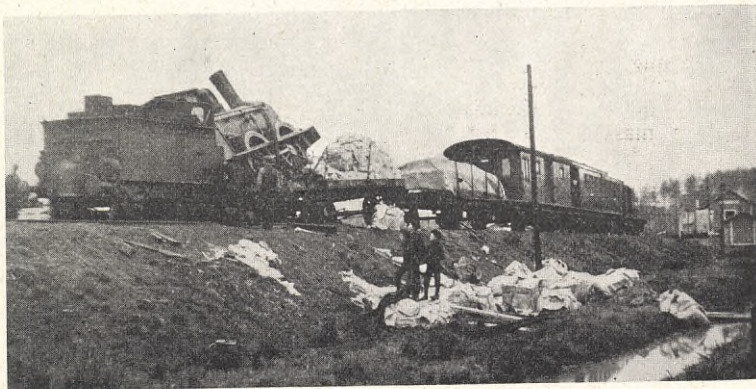

Foto. Åberg. Sefle

Kliché. Bengt Sjöversparre.

TÅGSAMMANSTÖTNINGEN VID SLOTTSTRON DEN 18 NOV.

UNG SVENSK KONSTNÄRS FRAMGÅNG I PARIS.

Efter fotografi.

SVEN OTTO LINDSTRÖM: På hemväg öfver dynerna.

Kliché: Perit Silfverparre.

På Galerie de Bouot Monvel i Paris utställa för närvarande tvänne yngre skandinaviska konstnärer Sven Otto Lindström och Axel Haartman.

Sven Otto Lindström, bördig från Stockholm är ett icke obekant konstnärnamn i Paris, då han sedan flera år på de stora salongerna väckt uppseende som en god och lofvande landskapsmålare eller kanske hufvudsakligast som marinmålare.

Och genom denna utställning, hvilken blifvit föremål för en mindre vanlig uppmärksamhet i franska pressen, har han befast sitt rykte som en af vårt lands främsta yngre landskapsmålare.

Lindström har hämtat sina motiv från Bretagnes och Normandies kuster, där han varit bosatt en längre tid och i en del impressionistiska dukar i akvarell och olja visar han oss stämningar från klipporna, hafvet och fisklägena.

*

Axel Haartman, från Åbo

är för mig ett nytt namn men icke desto mindre af intresse. Han utställer en del dukar med motiv från Luxembourg-parken, impressionistiskt uppfattade och en del studier från gamla Åbo. Det är icke ofta man blir i tillfälle att se en svensk konstutställning i Paris och därför är den uppmärksamhet glädjande, som kommit denna utställning till del i de parisiska tidningarna.

Den lilla täffingskupong, som i sinom tid skolat åtfölja den vid innevarande årgångs början utlysta "prena-merationstäflan" kom tillfölje ett missöde ej med det afsedda numret af tidningen. — På denna grund föredraga vi

att aflysa täfflingen ifråga för att till nyår återkomma med en helt ny.

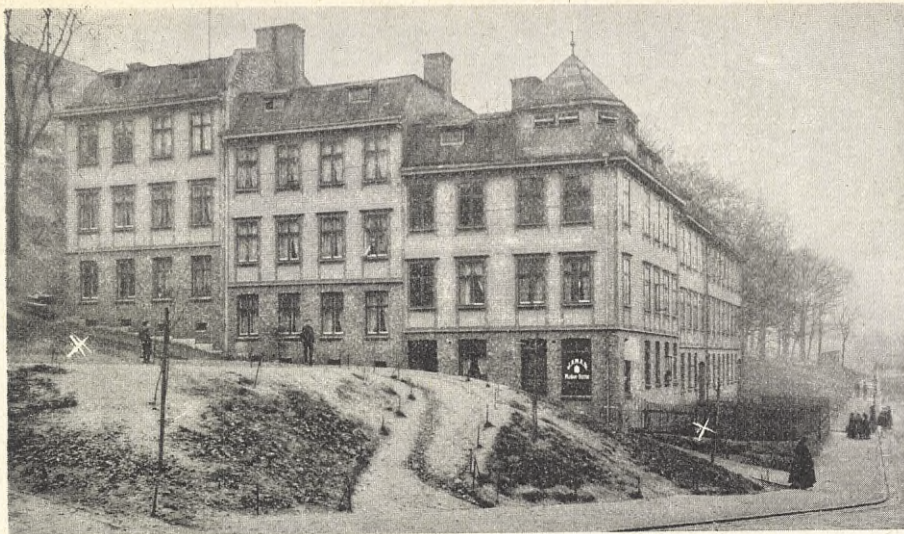
Red.

Efter fotografi.

NATIONALMUSEI SENASTE FÖRVÄRF: Oljemålning af den berömda ungerske målaren M. Munkacsy, inköpt genom intendenten L. Loostrom.

Kliché: Bengt Silfverparre.

BACKLUND, H. & D:s GÖTEBORGSFOTOGRAF

DEN AF FRU CAROLINE WIJK TILL GÖTEBORGS STAD DONERADE FASTIGHETEN, i hvilken skall inrättas ett hem för mindre bemedlade enkemän med minderåriga barn.

Kliché: Denot Silfverparre.

Den till Göteborgs stad af fru C. Wijk gjorda donationen är icke endast genom sitt ekonomiska värde af betydhet — c:a 120,000 kronor — men kanske i än högre grad märklig genom sitt syfte. Fastigheten — omfattande de trenneterrassformiga byggnaderna mellan märkena (X) å bilden — afser nämligen att bereda ett flertal smärre lägenheter åt obemedlade änkemän med små barn i behof af moderlig tillsyn.

Foto. Jonn. Ystad.

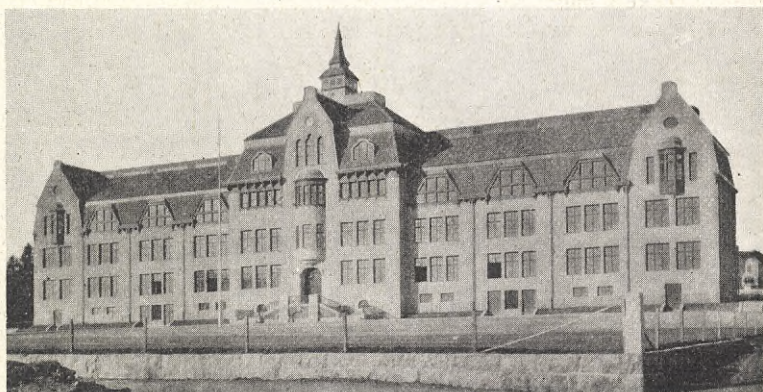
Kliché: Kem. A.-B. Denot Silfverparre, Sthm.-Gö.

CENTRALFÖRBUNDETS FÖR NYKTERHETSUNDERVISNING FÖRELÄSNINGSKURS I YSTAD.

1. Direktör Aug. Ljunggren, centralförbundets ledare. 2. Faktor J. A. Düring, arbetsutskottets ordf. 3. Kapten Ernst Liljedahl, en af föreläsarna. 4. Sergeant N. J. Wendin, kursbestyrelsens sekr. 5. Folkskollärare N. Edén, byråförest. 6. Red. P. W. Ståhl, nykterhetsutställn. föreståndare. 7. Pastor Aug. Ahlman, en af föreläsarna.

Den 9—14 nov. höll *Centralförbundet för nykterhetsundervisning* sin 57:de föreläsning- och instruktionskurs i Ystad under stor anslutning. Vid kursen biträdde några af de främsta föreläsarekrafterna i vårt land, såsom professorerna Ribbing, Thunberg, Henschen och Curt Wallis, folkskoleinspektör Rob. Johansson, kapten Ernst Liljedahl, öfverste Norlander, doktorerna Stéenhoff och Carl Ottosen från Skodsborg, lektor Joh. Bergman, pastor Aug. Wirén m. fl.

I samband med kurserna var en nykterhetsutställning anordnad.

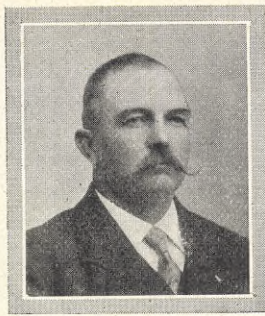

HUDIKSVALLS NYA LÄROVERKSBYGGNADER. invigdes den 18 nov. i närvaro af Erkebiskopen, Öfverdirektör Bergquist, m. fl. Arkitektfirman Hagström—Ekman har uppgjort ritningarna; byggnadernas kostnad har uppgått till 475,000 kronor.

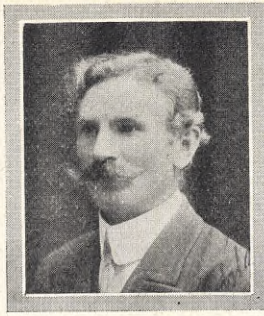
NYA LEDAMÖTER I RIKSDAGENS ANDRA KAMMARE. VI.

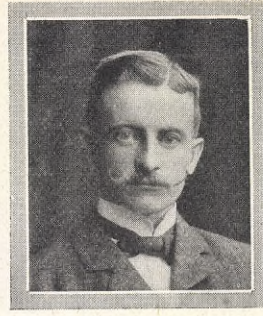
A. G. OLSON.
Bankkamrer. Landstingsman. —
Torsby. — Lib.

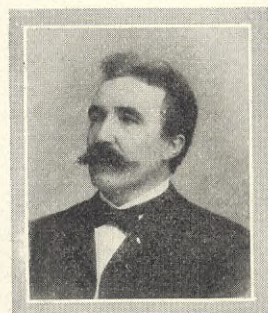
A. PERSSON.
Hemmansegare. — Björnsbyholm.
Lib.

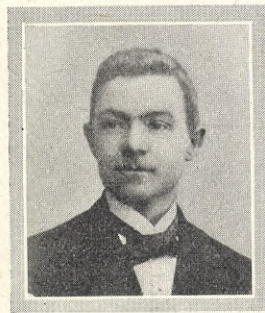
H. E. NORDSTRÖM.
Arbetare. — Torsby.
Soc.

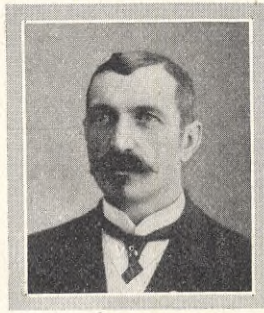
ÖSTRA (Lib. 2 — Soc. 2):
N. HOLGER.
Folkskollärare. — Gåsborns-
hyttan. — Soc.

VERMLANDS LÄNS VESTRA (Höger 1 — Lib. 3):
G. M. SANDIN.
Folkskollärare. Landstingsman.
— Grums. — Lib.

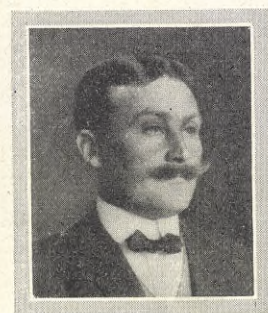
A. MOSSBERG.
Landtbrukare. V. ordf. i komm-
nämnd. — Blomma. — Lib.

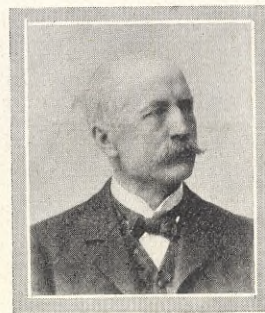
JEMTLANDS LÄNS NORRA (Lib. 3):
G. N. TORGÉN.
Landtbr. Landst.-man. Komm-
Ordf. — Högfors. — Lib.

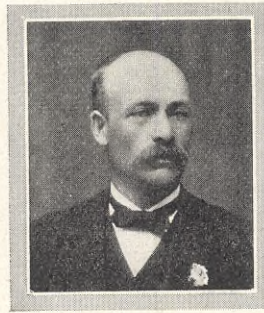
J. V. D. VIKLUND.
Folkskollärare. — Oviken.
Lib.

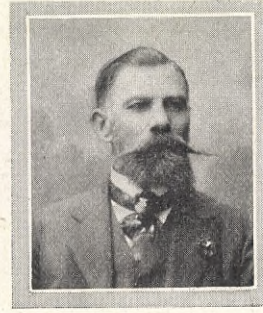
JEMTLANDS LÄNS SÖDRA
(Lib. 3):
A. J. WEDIN.
Byggm. — Borgvattnet. — Lib.

ÄNGERMANLANDS LÄNS SÖDRA (Höger 1 — Lib. 2 — Soc.-dem. 1):
J. NYDAL.
Redaktör. F. d. Past.-adj. —
Hernösand. — Höger.

J. R. SUNDSTRÖM.
Landtbrukare. — Stigsjö.
Lib.

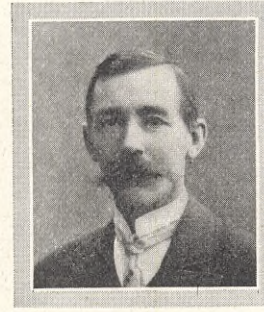
J. E. BERGLUND.
Expeditor. Landstingsman. —
Kramfors. — Soc.

ÄNGERMANLANDS LÄNS NORRA (Höger 1 — Lib. 2):
G. F. LUNGGREN.
Kyrkoherde. — Bjästa. — Lib.

P. E. MOLIN.
Hemmanseg. Landstingsman. —
Dombäcksmark. — Lib.

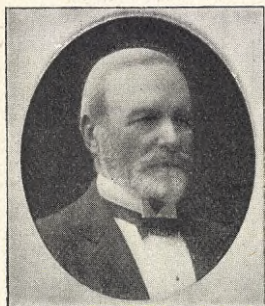

VESTERBOTTENS LÄNS
NORRA (Höger 1 — Lib. 2):
A. WIKSTRÖM.
Landstingsman. Ordf. i Komm-
st. — Jörn. — Lib.

SÖDRA (Lib. 4):
W. BÄCKSTRÖM.
Folkskollärare. Klock. o. org.
Landst.-m. Ordf. i komm.-st.
— Bjurholm. — Lib.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

F. A. ANDERSON.
F. d. Generaldirektör. — Stock-
holm. 80 år den 16 Nov.*

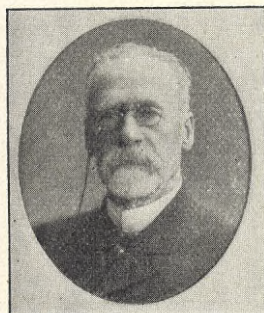
C. S. LILLIEHÖÖK.
F. d. öfverste. — Lysekil.
70 år 9 Nov.*

K. V. DAHLHEIM.
Öfverstelöjtn. Öfverkontrollör.
— Hedemora. 60 år 15 Nov.*

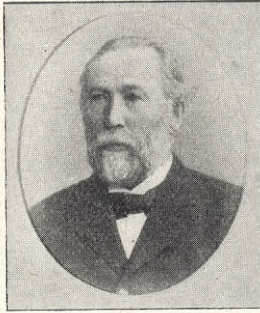
N. R. E. EKWALL.
Distriktsingeniör. — Skellefteå.
Tilldelad Polhemspriset.*

W. B. BESKOW.
F. d. Kansliråd. — Stockholm.
70 år 13 Nov.*

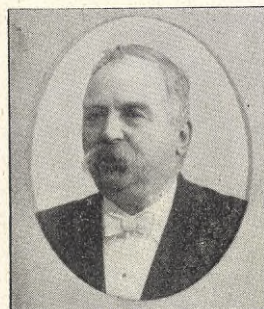
K. L. E. SANDBERG.
Fil. Lic. Nyutnämnd byråchef
i Eeckl. Dep.*

O. KYHLBERG.
F. d. Rektor. Fil. Dr. — Stock-
holm. 70 år 18 Nov.*

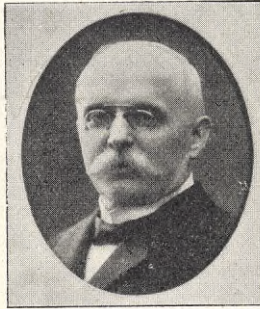
O. M. RAMSTRÖM.
Professor. — Uppsala.
50 år 10 Nov.*

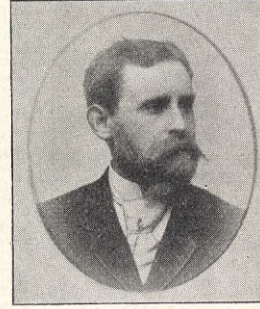
G. ENGBERG.
Rådman. F. d. Handlande. —
Alingsås. 70 år 12 Nov.*

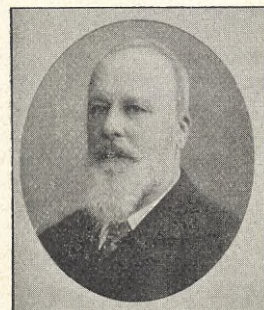
A. C. JACOBI.
Ingeniör. — Stockholm.
70 år 26 Nov.

C. CARLBERG.
Postmästare. — Falun.
60 år 10 Nov.

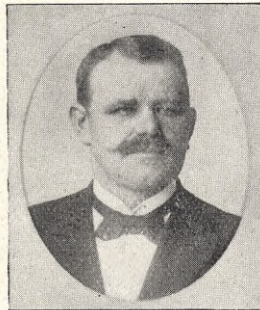
H. A. W. SANDSTRÖM.
Tullförvaltare. — Sundsvall.
60 år 5 Nov.*

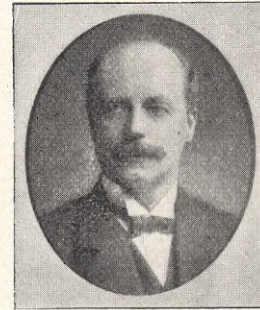
G. B. A. BERG.
Godsegare. — Brunnstorp.
70 år 14 Nov.*

G. VON PROSCHWITZ.
Bruksförvaltare. — Gisslarbo.
60 år 20 Nov.*

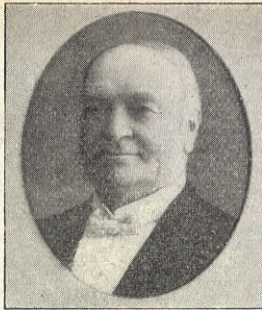

J. P. JESPERSEN.
Landtbrukare. — Dorisborg.
Teckomatorp. 50 år 14 Nov.*

C. ALM.
Roteman. — Stockholm.
50 år 16 Nov.*

* Data å nästa sida.

L. M. STRÖM †.
Direktör f. Vesterås Ullspinneri.
F. d. Stadsfullm. — Vesterås.
F. 37. † 10 Nov.

M. DAHN †.
Landtbrukare. — Östra Grefvne.
F. 49. † 24 Okt.*

E. G. C. SJÖBERG †.
Tandläkare. — Stockholm.
F. 61. † 12 Nov.*

J. A. STENUDD †.
Komminister. — Gellivare.
F. 75. † 2 Nov.*

ALBERT ANDERSON. Stud.-ex. 51, kam.-ex. 55, ord. kamrer i Kammarkoll. 70, kammarråd 73, exped.-chef i Finansdep. 74, återgick t. Kammarkoll. s. a. V. ordf. i styr. i Allm. Hypoteksbanken 81, generaldir. o. chef f. Statskontoret 85—02. Led. af Riksd. F. K. sedan 77: utskottsledamot. Inspektör i Riksdagens bibliotek sedan 89, sedan 85 kanslideputerad inom kammaren. Ordf. i Fredr. Brehmer Förbundets stipendiefonder sedan 91. Ordf. i K. Patriotiska Sällskapet o. i Sällsk. f. Nyttiga Kunskapers Spridande. Under 4 år på 70-talet led. af Stockholms stadsfullmäktige. Hänvisa t. biografii o. hellsidesporträtt i ärg. III:9.

CLAES LILLIEHÖÖK. U-löjtn. v. Bohusl. reg. 61, öfverstelöjtnant 95, öfverste i armén 99, afsked fr. reg. s. ä. fr. armén 1900. Styr.-led. och verkst. direktör i d. v. Bohusl. E. Banks afd.-kontor i Lysekil 83—05, vid bankens uppgående i A.-B. Göteborgs Bank sistn. år styrelseledamot. o. verkst. direktör för bankens afd.-kontor i Lysekil. Under åtskilliga år ordf. i Lysekils kommunal- o. stadsfullmäktige, verkst. dir. i A.-B. Vest-kusten, är ordf. i styr. f. Munkedals A.-B., i drätselkammaren och i Brännvinsförsäljnings A.-B.

KARL DAHLHEIM. U-löjtn. v. Vesterb. fältjäg.-kår 75, maj. v. Vestern. reg. 98, öfverstelöjtn. derst. 05, afg. ur akt. tj. 09. Öfverkontrollör v. brännvins- o. maltid.-tillverkn. i Kopp. län sedan 09. Ordf. i Vestern. skytteförbund o. dess verkst. utskott 1900—06, inneh. förbundets medalj i guld.

RICHARD EKVALL. F. 73, stud.-ex. 90, afg. fr. Tekn. Högskolan 96, löjtn. v. V. o. V.-byggn.-kåren 02. Har i dagarne tilldelats Pelhemspriset för tekn. ahandling. Se sid. 132.

WILHELM BESKOW. Stud.-ex. 61, e. o. kansl. i Eckl.-dep. 63, kansliråd o. chef i depts kyrkobyrå 89—06. Under en följd af år sekreterare v. Karolinska Inst. o. Arméns Pens.-kassa ävensom notarie o. 1:a notarie i Riksd. F. K. Styr.-led. i Örtoped Inst. Utgivit arbeten å flera olika områden af Sveriges kyrkorätt.

EMANUEL SÄNDBERG. F. 73, stud.-ex. 91, fil. lic. 02, profår 02—03, e. lär. i Skara 03—06, adj. v. Uppsala folkskolesem. 06, rektor v. Linköpings folksk. sem. 10, i dagarne förordnad t. extra byråchef i Eckles. Dep. (byrå f. folkskolelärenden). Sekreterare i Folkundervisn.-kommittén sedan 10.

OLA KYHLBERG. Stud.-ex. 61, fil. dr 69; sem. adj. i Lund 68—70, folkskoleinsp. i Norrköping 70—76, rektor v. Manilla 76—07.

MARTIN RAMSTRÖM. Stud.-ex. 80, fil. kand. å hum. lin. 85, å nat. vet. lin. 87, lärare under två och ett halft år, med. kand. 95, med. dr. 05. Docent i anatomi v. Lunds Univ. s. ä. aman. v. Anat. Inst. i Uppsala 94—95, tj. prof. 97—99 o. 01, tj. e. o. prof. i Lund 03—05, e. o. prof. i Uppsala 06—08, professor o. prospektör derst. sedan 08. Styr. led. i Kuranst. Sans Souci, v. ordf. i styr. i Nykterhetsvännernas stud.-hem. Läkare v. Djursåtra brunn 02—06. Författ. af ett flertal vetenskapl. skrifter o. ahandlingar.

GUSTAF ENGBERG. Handlande i Allingsås 69—09. Rådman derst. sedan 94. Ordf. i styr. i Venersb. E. Banks afd.-kontor, v. ordf. i Sparbanken, led. af Byggn.-nämnden, Skolestyr., Städ. Brandstodsbol. styr. i Länslasarettet m. m. På sin tid led. af landstinget.

HJALMAR SANDSTRÖM. Stud.-ex. 71, ingick v. Tullverket 72, tull-förvaltare 90, i Sundsvall sedan 02. På sin tid stadsfullmäktig m. m. i Cimbrishamn.

GUSTAF BERG. Afg. fr. Ultuna landtr. Inst. 63, några år förvaltare v. Brunntorp i Skarab. län samt sedan 65 dess egare. Led. af Hushålln.-Sällsk. förvaltn.-utsk., sedan 81, led. af styr. i Skarab. E. Bank sedan 02, af styr. i Elisb. m. fl. läns Hypoteksfören. sedan 04. Led. af Riksd. F. K. 95—04, led. af Konst.-utsk. 03—04, statsrevisor 01—03.

GÖSTA VON PROSCHWITZ. Sedan 76 led. af komm.- o. fattigv.-styr., led. af kyrko- o. skolråd. V. ordf. i komm.-nämnd o. stämman.

JÖNS JESPERSON. Genomgått folkhögskola o. landtmannaskola. Eger Dorisborg i Malmöh. l. o. arr. Roma kungsgård å Gotland. På sin tid led. af komm.-nämnd; led. af skolråd, Hushålln.-Sällsk. förvaltn.-utskott;

styr. led. i Allm. Sv. Utsädes A.-B. Led. af Riksd. A. K. sedan 04, led. af tillf.-utsk. 06—09, af Bevilln.-utsk. 10—11, af sersk. utsk. f. högre tekn. undervisn. 11. Led. af Tulltaxekomm. 06—09, af Försvarskomm. 09—10, af Tullrestit. komm. 11.

CARL ALM. Stud.-ex. 81, bokhandlande 86—90. Ingick i rotamansverket i Sthlm s. ä. e. o. tjänsteman i uppborrdsvirket 94—03, rotaman sedan sistn. år. Ordf. i Egna hems-sparbankens styrelse.

MÄRTEN DAHN †. Stud.-ex. 71, derefter landtbrukare. Led. af Riksd. A. K. 81—05, under hvilken tid D. ntog en bemärkt plats inom kammaren. Led. af Bankutskottet 86—90, af Konstitutionsutsk. 91—02; statsrevisor 87 o. 90, led. af förhållningskommittén 94—95. Innehade ett flertal kommunala uppdrag inom sin ort, landstingsman.

ERNST SJÖBERG †. Stud.-ex. 80, tandläk.-ex. 84, prakt. såsom tandläkare i Stockholm fr. sistn. år. Företog med statsunderstödd studieresor utomlands o. var 1900 Sveriges ombud v. Internat. Tandläkarkongressen i Paris. Sedan 93 utgivit Odontologisk tidskrift; en af stiftarna af Odontologiska Sällsk. i Stockholm.

ARVID STENUDD †. Stud.-ex. 97, prestsvigd 03, komminister i Gellivare sedan 06. Ordf. i Fattigv. styr., i Hushållsgillet, i Vandringsrättestyr. o. Föreläs. föreningen; Nykterhetstalare.

VECKANS DAGAR

- 11 nov. Gästrike-Helsing nation firar 100-årsjubileum.
- 12 nov. Ny regering bildas i Portugal.
- 13 nov. Bonar Law väljes till oppositionens ledare. — Nya olycksbud från sjön.
- 14 nov. Postverkets stat för 1913 beräknar en nettoinkomst å 2½ millioner kr. — Mandschuriet afger själfständighetförklaring. — Jord- och betonarbetarstrejk i Köpenhamn. Persiska regeringen afgår och diplomatiska förbindelserna med Ryssland afbrytas.
- 16 nov. Svåra jordskalv i mellersta och södra Europa. — Romutställningens stora pris tilldelas Anders Zorn för målning; första pris för illustration tillfaller Carl Larsson.
- 17 nov. Utsets sju svenska officerare till tjänst i Persien. — Johan Lilliehök utnämnes till generalkonsul i Helsingfors. — 60,000 arbetare utestängas i Berlin på grund af strejk.

INNEHÅLL

Olle Hjortberg. — Utställning af skeppsmodeller. — Till Christoffer Polhems minne. — Bilder för dagen. — Sällsynta porträtt af Martin Luther. — Kungliga medaljörer. — Nobelstiftelsens hufvudsäte. — Från svenska konstens värld. — Dagfrifvare och Proletär. — J. O. Lilliehök. — A. Bonar Law. — Ung svensk konstnärs framgång i Paris. — Nya ledamöter i riksdagens andra kammare. VI. — Veckans porträttgalleri. — Veckans dagar.

Monoplankonstruktörerna Nieuport slogo vid täflingarna i Reims två rekord: ett flygrekord och ett prisrekord. Flygningen gällde 300 kilometer, som flög på 2 timmar och 38 min. och blef hastighetsrekord. Det härmed vunna statspriset blef också ett rekord för sig, nämligen 575,000 kr., däraf c:a 70,000 kr. betalades för det segrande monoplanet, c:a 290,000 kr. för tio nya liknande maskiner o. resten premium för hastighet utöfver fixerad minimum vid täflingarne.

DET AF NIEUPORT KONSTRUERADE MONOPLANET MED HVLKET AVIATÖREN CHARLES WEYMAN EROFRAD FRANSKA STATENS PRIS VID FLYGMASKINSTÄFLINGARNE I REIMS DEN 11 NOV.